

Viljelijäkysely 2008

KaOs-projekti
Ranta ja kasvimaat
työryhmä

Viljelijäkysely 2008 yhteenvetoraportti

Kaos-projektin KaOs-projektin yhteyteen kuuluva Ranta ja kasvimaatyöryhmä laati viljelijäkyselyn kevään 2008 aikana. Ajatuksena oli selvittää viljelijöiden näkemyksiä kasvimaatalueen kehittämiseen.

Viljelijäkyselyt lähetettiin postitse 12-13. toukokuuta viljelykauden alkaessa ja aluksi vastausaikaa annettiin toukokuun loppuun. Myöhemmin vastausaika jatkettiin elokuun loppuun 2008. Vastaukset pyydettiin palauttamaan palautuslaatikkoon Pispalan kirjastotalolle tai Kurpitsatalolle, joka sijaitsee viljelymaiden keskellä. Kyselyssä oli myös linkki Internet-sivulle, jossa saattoi myös vastata ja lähettää vastaukset suoraan Ranta ja kasvimaatyöryhmän yhteyshenkilölle.

Kyselyn kohderyhmä

Kyselyn kohderyhmä oli Tahmelan palstaviljelyalueen viljelijät. Kysely lähetettiin Teiskon-Tampereen 4H-yhdistyksen antaman osoitelistan mukaisesti. 4H-yhdistys vastaa alueen vuokraamisesta palstaviljelijöille. Osoitelistassa oli 288 nimeä, jotka jakautuivat postinumeroinnalla seuraavasti.

Postinro	Kaupunginosa	Lukumäärä	%
33250	Pispala	73	25
33240	Tahmela	63	22
33270	Hyhky	39	14
33230	Amuri	21	7
33200	Hämeenpuisto	14	5
33100	Rautatienkatu	12	4
33500	Tammela	10	3
33210	Satakunnankatu	8	3
33820	Taatala	5	2
33310	Tesoma	5	2
33300	Tesoma	4	1
33540	Kaleva	4	1

Seuraavissa postinumeroissa asui kolme tai alle kolme viljelijää: 33720, 60100, 33410, 33560, 37100, 33610, 33710, 34240, 33850, 33530, 37500, 37120, 33400, 33480, 33800, 33520, 33180, 33840, 34240, 33400, 33470. Näiden viljelijöiden %-osuus Tahmelan kasvimaiden viljelijöistä on 11%.

Viljelijöiden osoitetiedoista havaitaan, että Pispala-Tahmela-alueella asuu 136 viljelijää, 47 %, ja muut viljelijät (152 kpl, 53%) asuvat melko hajallaan ympäri Tampereä ja lähikuntia.

Kyselyyn vastanneet

Kyselyyn vastasi elokuun loppuun mennessä 120 henkilöä. Vastanneista 5 ei tällä hetkellä viljele Tahmelassa, joten viljelijävastauksia tuli 115 kappaletta. Ei-viljelijöillä oli mahdollisuus vastata netin kautta laittamalla ruksi kohtaan ei viljele. Myös ei-viljelijöistä yksi oli viljellyt palstaa Tahmelassa n. 10 vuotta, mutta ei viljele kesällä 2008. Viljelijöiden vastausprosentti on siten 39,9. Vastaukset palautettiin nimen kanssa, joten kohderyhmän oikeellisuus oli helppo tarkistaa. Nimiä ei kuitenkaan esitellä yhteenvedossa.

Ei-viljelijävastauksista kohdat Parannusehdotuksia, ideoita ja mielipiteitä?, Mitä palsta merkitsee sinulle? ja nettiversiossa ollut kysymys Mitä muuta haluaisit sanoa? on otettu mukaan analyysiin.

Asuu Pispalassa

Vastanneet saivat itse kertoa, missä he asuvat. Vastanneista viljelijöistä 57 (49,6%) asui Pispalan tai Tahmelan alueella. Osuus on lähes sama kuin viljelijöiden asuinjakauma osoitetietojen postinumeron perusteella (47%). Pispala-Tahmela-alueella asuvat viljelijät ovat olleet hieman aktiivisempia vastaajia kuin muualla asuvat viljelijät.

Viljelyaika

Viljelyajat vaihtelivat ensimmäisestä kesästä n. 40 vuoteen. Vastanneet jaettiin ryhmiin viljelyajan perusteella seuraavasti:

- Uudet viljelijät, viljely aloitettu juuri nyt tai viljelyaika maksimissaan 2 vuotta
- Vakiintuneet viljelijät viljelleet 3-10 vuotta
- Kokeneet viljelijät viljelleet 11-20 vuotta
- Pitkän kokemuksen viljelijät, joilla viljelyaika on yli 21 vuotta

	viljelyaika vuosia	kpl/vastanneista	%
Uudet	0-2	17	15
Vakiintuneet	3-10	53	46
Kokeneet	11-20	23	20
Pitkä kokemus	yli 21	22	19
yht.		115	100

Viljelyajoista voidaan nähdä, että uusia viljelijöitä palstoille on tullut koko ajan. Mukana on edelleen niitä, jotka ovat viljelleet kasvimaita alusta asti, mutta kaikkina vuosina on ollut jonkin verran vaihtuvuutta. Muissa vastauksissa on viittauksia siihen, että palstoja jonotetaan. Jonotus ilmeisesti palkitaan aika ajoin. Palstoja on ilmeisesti jaettu uudelleen aktiivisemmin 3-10-vuotisjakson aikana, sillä vakiintuneiden viljelijöiden osuus on 46% vastanneista. Pitkän kokemuksen viljelijöistä 10 oli viljellyt palstaa vähintään 30 vuotta.

Viljelijöiden lukumäärä palstaa kohti

Viljelijöitä oli tavallisimmin palstalla yksi (65 vastausta, 57%). Vastanneista kahden viljelijän palstoja oli 34 kappaletta (30%), kolmen hengen palstoja oli 7 (6%) ja neljä henkeä palstalla oli 8 vastauksessa (7%). Monissa vastauksissa tuli esille, se, että palstan tuotoksista nauttii viljelijän lisäksi perhe ja usein myös ystävät. Jokainen palsta tuo ruokaa, virkistystä ja hyötyliikuntaa useille ihmisille, mutta tarkkaa lukumäärää siitä, kuinka monta ihmistä on kytköksissä palstoihin, ei voi sanoa tämän kyselyn perusteella.

Viljelyä haittaavia tekijöitä

Viljelijät ovat tämän kyselyn perusteella sinnikkäitä ja vähään tyytyväisiä henkilöitä. 28 viljelijää (25%) vastasi, että ei mitään haittatekijöitä, ja muutama lisäsi tähän vielä, että sen sijaan maa on erinomaista. Viljelyä haittasivat vastanneiden viljelijöiden mielestä eniten etanat tai kotilot (34 henkilöä, 29%, vastanneista mainitsi jommankumman tai molemmat). Muita haittatekijöitä olivat rikkaruohot (18 kpl, 16%) ja tähän liittyen hoitamattomat alueet lähellä (9 kpl, 8%), kasteluveden saamiseen liittyvät vaikeudet (11 kpl, 9%), liika kosteus (9 kpl, 8%), isojen puiden tai puskien varjostus (10 kpl, 8%), lasinsirut (3 kpl, 3 %), muiden viljelijöiden kulku oman palstan läpi (3 kpl, 3 %), epävarmuus viljelyn jatkumisesta (2 kpl, 2 %) ja yhdelle oli roskien hävittäminen vaikeaa, yksi koki haittana rakentamisesta aiheutuneen melun ja yhdelle haittaa tuottaa bussi, joka tupruttaa pakokaasut suoraan palstalle.

Vaikka viljelijät luettelivatkin haittatekijöitä, suurin osa mainitsi, että haitta ei ole oikeastaan kovin suuri. Tässä yksi esimerkkivastaus, joka kuvastaa monien viljelijöiden ajatuksia:

"Omalla palstallani ei ole juuri haittoja, joista en olisi päässyt yli. Kasteluvesi pitää raahata sadan metrin päästä rannasta, kun vesiposti on kiinni. Kaivoa ei siis tarvita, jos nykyinen vesiposti toimii. Rannan vesi on matalaa, mutta kipolla tai toisella ämpärillä lippomalla kasteluveden saaminen sujuu

hyvin ja sen kantaminen käy kuntoilusta siinä kuin maan kääntäminenkin. Laiturikaan ei siten ole tarpeen, vaan vesilippo kylläkin vedenhakijalla. Vesiposti on kymmenien metrien päässä, mutta letkujen avulla ja omaa vesipönttöä apuna käyttäen veden saaminen hoituu kuitenkin hyvin. Harmillista ja viljelyä haittaavaa on se, että se on viime vuosina ajastettu sulkeutumaan jo kello 21.00, jolloin olen itse usein vasta tullut palstalleni tehdäkseeni siellä töitä pari, kolme tuntia.”

Maan ojitustarve

Maan ojitustarve vaihteli vastauksissa sen mukaisesti, millä alueella palsta sijaitsee. Vastauksista 77 kpl (68%) ei kannattanut ojitusta ja 33 (29%) kannatti ojitusta. Vastaajista 4 jätti mielipiteensä sanomatta. Osa kielteisesti vastanneista kertoi, että on jo itse kaivanut tai avannut tukkoon menneitä ojia, joten ojitustarvetta ei enää ole. (Katso kolme karttakuvaa seuraavalla sivulla).

Vedenottolaituri tai kaivo

Viljelijävastauksissa kysymys vedenottolaiturin tarpeellisuudesta jakoi mielipiteitä. Viljelijöistä 68 kpl (60%) toivoi vedenottolaituria ja 44 kpl (39%), kaksi viljelijää ei ottanut kantaa ja yksi vastasi kyllä ja ei. Laiturille olisi eniten tarvetta rannan lähellä olevien palstojen viljelijöillä. Kauempana rannasta olevat viljelijät haluaisivat kasteluveden hankintaan lisää yhteisiä vesipisteitä ja pidemmät ajat sille kun kasteluvesipumppu toimii. Kasteluvedeksi haluttiin nimenomaan järvivettä, juomavettä saa läheisestä lähteestä ja Kurpitsatalolta silloin kun se on auki. (Katso kolme karttakuvaa seuraavalla sivulla).

Kulkuväylät ryytimaiden keskellä

Kyselyssä kysyttiin: Tarvitaanko lisää / parempia kulkuväyliä? Tämän lisäksi pyydettiin merkitsemään nyt käytetyt reitit kartalle. Vastauksista käy ilmi, että väylästöön kaivataan selkeyttä, mutta mitään isoja muutoksia alueelle ei haluta. Vastaajista 82 kpl (73%) ei halunnut uusia tai parempia väyliä ja 31 kpl (27%) toivoi uusia väyliä, kaksi viljelijää ei ilmaissut kantaansa.

Seuraavat vastaukset kuvastavat monien viljelijöiden mielipiteitä:

”Kulkuväyliä voisi jonkin verran parantaa siten, että vaikka lastenrattaita pystyisi työntämään, muttei yhtään leveämmiksi. Väylät saisivat olla luonnonmukaisia sijainniltaan, mutta kuitenkin jonkin verran huoltoa kaipaavia.”

”Mielelläni kulkisin katselemassa toisten pastoja, jos polkuja olisi. Maan saisi näin paremmin yhteiseen käyttöön. Poluiksi sopisi parhaiten pitkospuut tai haketettu luonnollinen polku.”

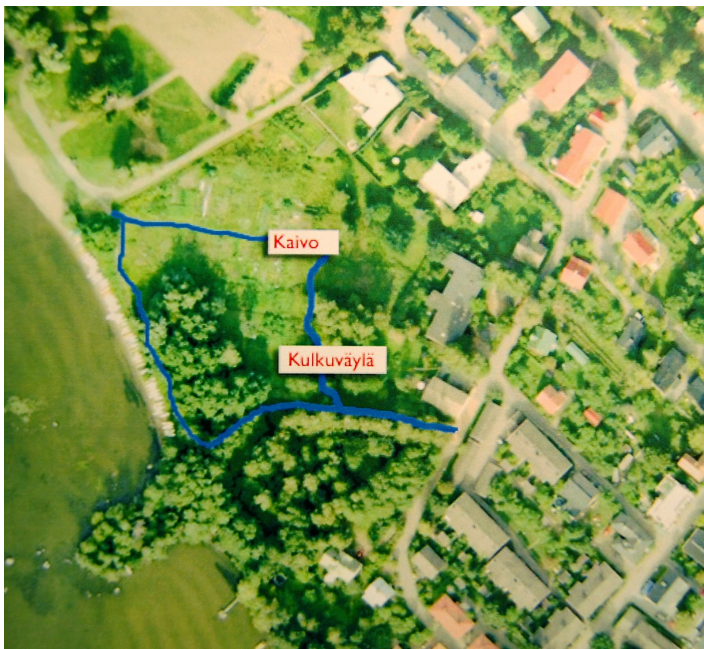
Viljelijät, jotka eivät kaivanneet polkuja, kertoivat, että heillä on hyvä yhteys palstalleen, joko tieltä suoraan tai jo olemassa olevia polkuja pitkin. Ne, jotka polkuja eniten toivoivat, olivat kokeneet ongelmaksi sen, että polkujen puuttuessa muut viljelijät oikaisevat oman palstan läpi aiheuttaen ohimennen vahinkoja. (Vrt. kysymys 5. Viljelyä haittaavat tekijät.)

”Myös siltoja ojen yli tarvitaan. Selkeämmät käytävät keskellä aluetta sijaitseville palstoille olisi paikallaan, nyt joutuu hipsimään naapurin palstan läpi.”

Viljelijöiden toiveet ojituksen, kulkuväyliä ja laiturin tai kaivon suhteen:

Maan keskialueella on lähde ja maaperä sen lähellä kylmää ja märkää. Keskellä peltoa kulkee polku, joka loppuu kesken. Keskialue peltoa on ojituksen tarpeessa. Lähellä rantaa palstat käyttäisivät laituria, koska veden ottaminen suoraan järvestä on hiukan hankalaa.

Maaperä on keskialueilla savista ja kuivaa. Pellon poikki kulkee polku, jota käytetään paljon. Polku on Jalajakadun päästä märkä ja usein huonokuntainen. Reunoilla olevista pusikoista leviää lehtokotiloita viereisille palstoille.

Työkaluille ei tarvita rakennusta vaan työvälineille laatikko

Vastanneista 79 kpl (69%) kertoi, ettei työkaluille tarvita rakennusta, 30 kpl (26%) toivoi rakennusta, viisi viljelijää ei kertonut mielipidettään, kaksi vastasi kyllä ja ei. Rakennusta toivoneista muutamat olivat lisänneet, että rakennuksella ei tarkoiteta mitään isoja taloja vaan enemminkin omalle palstalle kaivattaisiin jonkinlaista laatikkoa, johon työvälineet voisi laittaa.

"Laatikko, jonka päällä voisi istua eväitäkin syöden."

Muovikalusteita ja pönttöjä palstoilla

Viljelijöiden vastaukset hajosivat eniten kysyttäessä: "Sopivatko muovikalusteet ja pöntöt mielestäsi palstoille". Viljelijöistä 60 kpl (52%) vastasi ei, 39 kpl (34%) vastasi kyllä, 7 kpl (6%) vastasi kyllä ja ei ja 9 kpl (8%) jätti kokonaan vastaamatta. Jotkut vastaajista toivoivat tammitynnyreitä ja joku totesi, että puukalusteet (teko) tuhoavat luontoa liiaksi jo turhaan, joten siirrytään muoviin. Monet ei-vastanneista olivat tarkentaneet, että muovipöntöt kuuluvat maisemaan, mutta muut muoviroskat eivät.

"Ei muovikalusteita, mutta jokin istuin tarvitaan, kastelukannut, ämpäri, ehkä sadevesipöntöt."

Muovikalusteet ja pöntöt synnyttivät myös ideoita, miten niiden kanssa tullaan toimeen. Muutamat ehdottivat muovipönttöjen maisemointia ja joku jo kertoi kaivaneensa omansa lähestulkoon kokonaan maahan, jolloin sitä ei näe kauempaa katsottuna.

"Olen kaivanut sinisen sadevesitynnyrin maahan, siitä näkyy 1/3. Vettä on helpompi ottaa ja tynnyriä täyttää. Kasvit maisemoivat tynnyrin."

Yksi ehdotus oli myös, että ryhmitellään useampia palstoja yhden ”kastelukeitaan” ympärille, jolloin ko. palstojen pöntöt olisivat yhdessä rykelmässä ja sinne tulisi yhteinen kasteluletku. Tällainen keidas voitaisiin myös maisemoida.

”Lahjoituksena jostain on tullut sinisiä muovisaaveja. Ei ne minun silmiäni häiritse, niissähan voi säilyttää työkaluja ja vettä. Minun sininen muovisaavi makaa pitkällään maassa ja säilytän siinä työkaluni. Se ei näy. Paremminkin näkyy ämpärit, mutta ilman niitä ei tule toimeen.”

Tiukemmat siisteyssäännöt?

Siisteyssäännöistä tuli monenlaista palautetta. Osa kaipasi hyvinkin tiukkoja sääntöjä, toiset kokivat säännöt kahlitsevina ja epäilivät niiden noudattamista. Suurin osa piti itsestään selvänä, että roskat ja romut eivät kuulu palstoille ja jokaisen viljelijän täytyy pitää oma palstansa siltä osin kunnossa.

”En osaa sanoa. Olen näin pärjännyt. Liian tiukat säännöt vie vapauden.”

”Muovi- ja muu roju ja siniset vesisäiliöt pois. Alue on niin keskeisellä paikalla, että tiukat säännöt ovat perusteltuja.”

”Kun kasvimaata katsoo viljelijän silmin harjulta se näyttää hyvältä. Tämä on käyttöarkkitehtuuria. Hyvä on että asiasta kehoitetaan ja muistutetaan mutta olisi absurdia yrittää pakottaa kaikille sama estetiikan tyyli ja siisteyden taso.”

”Palstalla pitäisi saada säilyttää tuolia, vesipönttöä ja työkaluja. Ämpäreiden ja talikon kanssa on paha pyöriillä. Maan kääntäminen ja kitkeminen on raskasta puuhaa, johonkin tulisi voida istahtaa. Työkalut ja ämpärit saisi piiloon vaikkapa kompostikehikkoon tai laatikkoon, samoin kokoontaitettavan tuolin. Ehkä jotain ideoita tai ohjeita voisi olla jaossa.”

Suurin yhteisymmärrys vallitsi sen suhteen, että hoitamattomat alueet otettaisiin käyttöön ja yhteiset alueet hoidettaisiin niin, etteivät rikkaruohot leviäisi kaikkialle: käytävät selkeiksi, viljelemättömät palstat käyttöön ja palstojen reuna-alueet siisteiksi.

”Palsta-alueella pitäisi Kurpitsatalon toimesta niittää / leikata kulkuväylien pientareet pari kertaa kesässä!”

”Roskat pois ja palstojen väliset kulkuväylät puhtaaksi pitkistä heinikoista.”

”Monet viljelijät viljelevät vain osaa vuokraamastaan maasta ja jättävät muun osan rikkaruohojen paraatiiksi ja muiden viljelijöiden harmiksi. Joko pitäisi vuokrata maata vain sen verran kuin viljelee tai vähintään kääntää viljelemätön osa palstaa, rikkaruohojen vuoksi.”

”Alueen selkeä jako motivoi viljelijöitä. Epämääräiset palstat ja tyhjät tilan käyttö vaatii tarkempaa suunnittelua ja huolenpitoa.”

Tihutöitä palsta-alueilla

Viljelijöistä 60 sanoi selvästi, että ei ole tapahtunut omalla kohdalla minkäänlaista ilkivaltaa. Sen sijaan 31 viljelijää on kohdannut jonkinasteisia tihutöitä. Ihmisten toimesta on varastettu kasviksia, taimia, lannoitteita tai työkaluja, myös rajatolpat ovat kelvanneet matkaan. Suurin osa tihutöistä menee kuitenkin eläinten syyksi, alueella liikkuu rusakoita ja lintuja (fasaanit, varikset), myös koiria päästetään irti viljelysten keskelle.

Tihutyöt ja ilkivalta kuitenkin harmittavat aina kun ne osuvat omalle kohdalle:

”Viljelytöissä ovat minua kuitenkin masentaneet ja viljelyintoani lamauttaneet palstallani käyneet - tosin melko harvakseltaan - kasvien vohkijat. Kerran on lainattu ja jätetty palauttamatta kastelukannu,

mikä on tuonut epävarmuutta muidenkin palstalla olevien työvälineiden säilymisestä. Raparpereissa tapahtui kerran suuri harvennus, kun ne olivat komeimmillaan ja todellinen silmänilokin. Sääksmäeltä hankkimani marjapensaanalku ehti olla maallani vain kolmatta päivää, kun se jo lähti, muistona pelkkä kuoppa. Uhkean lipstikkani juuret murjottiin täysin, kun joku oli ottanut itselleen pistokkaan keskeltä kasvia. (Aineellisestihan nämä ovat kaikki sinänsä vähäisiä vahinkoja, mutta loukkaavat palstaviljelijänä). Lisäyksenä sanoisin, että enimmältään palsta on saanut olla rauhassa.”

”Talven aikana joku on jälleen käynyt paikalla juopottelemassa, kun lumen sulettua palstalla oli pulloja ja hernekepeistä oli yritetty tehdä kokko.”

Kurssit ja tapahtumat

Kurssien ja tapahtumien osalta mielipiteet jakoutuivat lähes tasan kyllä ja ei: ei vastauksia oli 56, kyllä-vastauksia oli 50, kyllä ja ei –vastauksia 3 ja 6 ei osaa sanoa. Kursseista toivottiin lähinnä Kurpitsatalon järjestämänä viljelyn peruskurssia, jossa voisi samalla opastaa uusia viljelijöitä ”talon tavoille”. Tapahtumista mainittiin Sadonkorjuujuhlat, joka oli monelle viljelykauden loppuhuipentuma.

Ideoita kasvimaiden ja alueen kehittämiseksi

Suurin osa ideoista liittyi suurimpina nähtyihin ongelmiin eli tyhjien tai hoitamattomien palstojen kunnossapitoon, käytävien hoitoon sekä kasteluveden saantiin.

Vastanneista 22 oli sitä mieltä, että hoitamattomat palstat pitäisi saada nopeammin takaisin viljelyyn (yksi ehdotti viljelijän irtisanomista 2-vuoden hoitamattoman kesän jälkeen) tai hoitamattomia alueita vähintään niitettäisiin muutaman kerran kesässä, jotta rikkaruohojen leviäminen saataisiin hillittyä. Ehdotettiin myös, että ainakin viljelemättömät palstat kynnettäisiin traktorilla. Huolta kannettiin myös siitä, että ihmiset viljelevät palstojensa keskustoja ja reunat rehottavat. Tähän toivottiin myös jonkinlaista valvontaa, jotta palstat pysyisivät hoidettuina myös reunoiltaan (4H-yhdistys).

Käytäviin liittyvät ideat olivat toiveita siitä, että palstajako ja käytävät olisivat alueella selkeämmät (19 vastausta). Toivottiin selkeämpää polkuverkostoa, jotta läpikulku toisten palstojen kautta loppuisi. Jos polkuverkosto olisi selkeämpi, polut ja palstojen reunat olisi helpompi niittää tai pitää muuten kunnossa. Palstajakoa selkeyttäisi osaltaan kosteiden alueiden ojitus (5 vastaajaa tämän kysymyksen kohdalla), jolloin käytäviin tarvittaisiin siltoja ojen yli. Käytävistä puhuttaessa joku muistutti, että kasvimaat ovat hienoja ilman suoria linjoja.

Palstojen ulkonäköön kiinnitettiin paljon huomiota vastauksissa. Palstaviljelijöiden tehtäväksi annettiin oman palstan ja sen ympäristön hoitaminen, mutta toivottiin tarkempaa valvontaa ja ohjeistusta myös lähitalojen asukkaille. Kaupungin toivottiin hoitavan puskien raivausta ja myrskykaatojen poistoa, rantaa-alue ja matonpesupaikan ympäristö nähtiin kaupungin vastuulle. ”*Sorakasat pois ovat rumia.*” Kaikkien yhteisenä tehtävänä nähtiin taistelu jättipalsamia ja kotiloita vastaan.

Muita ehdotuksia olivat:

”Sireenipensasjono kaivettava esiin kaiken roinan keskeltä.”

-kolme vastaajaa toivoi yhteisiä komposteja, ”etteivät palstat muutu epämääräisiksi kuhmukasoiksi”.

–”Biojätteistä kompostoitua multaa on tuotu leikkikentän nurkalle joskus vuosia sitten. Olisi taas aika tuoda uusi kuorma. Uudismaata savikolle raivatessani olen kaivannut tätä maanparannusainetta useaan kertaan.”

-Voisiko muovipöntöt ja tuolit hävittää, varsinkin talvella ja lehdettömään aikaan ne ovat rivon näköisiä eikä esteettisyydestä voi puhua ja herättää vastustusta kasvimaita kohtaan.

-Kaluste/työkaluvajaa ehdotti kaksi vastaajaa.

-4 vastaajaa ehdotti alueelle roskalaatikoita tai kesäksi roskalavaa.

-Vastaajista seitsemän toivoi kasvimaat-alueelle toimivaa WC:tä.

Kastelu

Tämän kysymyksen kohdalla kasteluun liittyvät ongelmat nousivat esiin 20 vastauksessa. Alueelle toivottiin lisää vedenottopisteitä sekä mahdollisuutta liittää useampia letkuja samanaikaisesti vedenottopisteen vesipostiin. Toivottiin myös, että pitäisi olla yksi haara, joka olisi vain niille jotka hakevat vettä ämpärillä tai kastelukannulla. Vesipisteen hanoja voisi myös tarkistaa ja kunnostaa kesän aikana. Vaihtoehtona vesipisteille tarjottiin isoa sadevedenkerääjää palstan lähelle ja kaksi vastaajaa ehdotti vedenottolaituria, joka voisi sijaita lähellä Kurpitsataloa. Kasvima-alueella on myös pieniä lähteitä, jotka toimivat vedenottopaikkana ja osa niistä olisi kunnostuksen tarpeessa.

2 vastauksessa toivottiin, että kasteluvesi tulisi aikaisemmin käyttöön, nyt piste avautuu toukokuun 15 päivä. Vesipiste lakkaa toimimasta klo 21, joka puolestaan on turhan aikainen hetki, sillä suurin osa viljelijöistä kastelee palstaansa illalla.

Koska kasteluvettä täytyy varastoida näissä oloissa palstoille, alueelle kerääntyy tynnyreitä, saaveja ja purnukoita. Neljä vastausta liittyi saavien maastouttamiseen, tässä 2 esimerkkiä.

"Olen kaivanut sinisen sadevesitynnyrin maahan, siitä näkyy 1/3. Vettä on helpompi ottaa ja tynnyriä täyttää. Kasvit maisemoivat tynnyrin."

"Meillä on usean palstan yhteinen kasteluletku, joka tulee pumpulta => yhteinen "kastelukeidas". Pitäisikö tällaisia kastelukeitaita laittaa sinne tänne ja vähän lautaa ympärille, olisi vähän siistimpää. Jos kasvima-alue olisi selkeämpi ja hoidetumman näköinen, siitä olisi enemmän iloa kaikille."
Aita hiekkakukkuloiden tilalle (ne pois).

"Jos sangot ja pöntöt ärsyttävät ympäristön asukkaiden silmää, niin ehkä kasvimaan keskelle voisi tehdä yhtenäisellä tyylillä matalia pieniä 1 x 1,5m2 katoksia?"

Kurpitsatalo

Kurpitsatalo nousi monissa vastauksissa avainasiaan mm. työkalujen lainaamispisteenä, kurssien pitopaikkana ja kahvilana. Myös jysintäpalvelu koettiin tärkeäksi. Talon toimintaan annettiin monia vihjeitä:

- Kurpitsatalon kahvilaa voisi kehittää houkuttelevammaksi ja laajentaa valikoimaa. Lisää jäätelöä!
- Yhteiset taimilavat voisivat olla aktiivisemmassa käytössä, aktiivisempaa tiedottamista.
- Olisi kiva jos esim. kurpitsatalon kautta voisi tilata katetta palstalle, myös hevosen lantaa toivottiin.
- Viljelyyn liittyviä kursseja: kompostineuvontaa ja kompostikehikoiden tekotalkoita, tietoa yrttien käytöstä taimitoreja, taimien ja siementen vaihtoa yms. Uusille viljelijöille viljelykursseja ja tietoa, miten palstalla toimitaan. Teemailtoja viljelemiseen liittyvistä aiheista. Kursseja voisi olla talvella, koska kesällä ei ehkä riitä osallistujia. Elokuussa kunnollinen sadonkorjuujuhla.
- Kurpitsatalon aukioloaikojen pitäisi olla paremmin työssäkäyville sopivia.
- Lisää viljelytyökaluja lainattavaksi!
- Kasvien kierrätyspistettä Kurpitsatalon pihassa olisi hyvä vieläkin enemmän mainostaa viljelijöille ja kotipuutarhureille.

Palstojen jakaminen

Vastaajista kolme piti palstojen jakamisaikaa liian myöhäisenä. Kaksi ehdotti, että palstat pitäisi jakaa syksyllä, jolloin voi kääntää maan ja pääsee keväällä alkuun.

"Palstojen jakajaosapuoli voisi myös huolehtia suurempien palsta valtaavien kasvien (esim. pajupensaat) poistosta."

Kolme vastaajaa ehdotti, että Kurpitsatalo voisi jatkossa hoitaa palstojen jakamisen, perusteluna tälle oli paikallistuntemus, paikallisena toimijana yhdistys voisi myös paremmin valvoa palstaviljelyä.

"Nyt 4H-yhdistys tietää liian vähän palstoista, niiden rajoista ja olosuhteista, jotka vaihtelevat suuresti eri paikoissa. Huonot kohdat pitäisi parantaa tai jättää vuokraamatta."

Kaksi vastaajaa ehdotti, että 4H:n kanssa olisi enemmän yhteistyötä, esim. viikossa yksi sovittu päivä.

Kaavoitukseen liittyvät vastaukset

Vastauksista seitsemän liittyi kaavoitukseen. Toivottiin tietoja kaavoituksesta ja mahdollisesta talorakentamisen aloittamisen aikataulusta ja toivottiin, että syntyisi voimakas painostusliike kaupungin päättäjien suuntaan kasvimaiden säilyttämiseksi. Kasvimaiden toivottiin säilyvän

"Toivon vaan, että kasvimaat saataisiin säilyttää, ne ovat osa Tahmelan rantaa ja viljelijöille tosi tärkeät alueet."

"Tahmelan rantatiet vihreänä alueena toimivat rentouttavana alueena monille ohikulkijoille ja ovat osa Pispalan vihreää lehtomaista kulttuurimaisemaa."

"Tahmelan ryytimaat ovat ainutlaatuinen sosiaalinen ja ekologinen viherolohuone, joka jo yksin multana mullan vuoksi säilytettävä."

"Haluaisin säilyttää viheralueen. Olen tosiaan saanut täällä hengittää. Nyt olen jo vanha, mutta nautin vieläkin kovasti palstasta ja alueesta (sotaveteraani)."

"Kasvimaat sopivat hyvin Pyykin puiston katkoksi kaupunkipuiston periaatteella."

Muita ideoita ja ehdotuksia:

"tiedotusta viljelijöille voisi tulla sähköpostitse, varsinkaan kiireisimpänä aikana ei tule kierrettyä ilmoitustaulun kautta"

"mallipuutarha on erinomainen idea, odotan sen toteutumista innolla"

"Luonnontilaiset metsiköt säilytettävä mm. pikkutikka ...?"

"Palstoille esiin numerokyltit omien nimien sijaan."

"Kasvimaille veistoksia ja muuta taidetta, ehkä kesäkahvilatoimintaa. Paikan ainutlaatuisuutta voisi entisestään korostaa."

"Ainakin yksi perinteinen kunnan linnunpelätin ryytimaille!"

"Kasvimaiden toiminta entistä näkyvämmäksi"

"Tahmelan ranta-alueella pitäisi ehdottomasti olla kesäkahvila - miksi aina Pyykin näkötorille sankoin joukoin virtaavia joukkoja ei ohjata nauttimaan myös Tahmelan upeasta rannasta ja hienosta arkkitehtuurista. Pelkästään tamperelaisetkin ansaitisivat kunnan rantakahvilan, vrt Cafe Ursula Helsingissä, joka vetää väkeä kesät ja talvet."

"Olisi hyvä, jos alueelle rakennettaisiin yksi vähän reilumman kokoinen kasvihuone, jossa kaikki halukkaat voisivat esikasvattaa tiettyjä kasveja taimiksi ilman että jokaisen tarvitsisi viritellä pikkukasvihuoneita."

"Parkkipaikka autoille tienvarressa on kaventunut sivutien ojituksen vuoksi."

Palstojen merkitys viljelijöille

Kasvimaad edustaa kaupunkiviljelijöille luontoarvoja, puita, pensaita, multaa. Erityistä Pispalan kasvimaassa on järven läheisyys, horisontin näkyminen ja rauhallinen miljö. Moni viljelijä mainitsee satakielen laulun, fasaanit, perhoset ja muut hyönteiset sekä jänikset. Tosin viimeksi mainittuja myös sadatellaan, ne kun pistelevät poskeensa porkkanoita.

Monessa paperissa korostetaan luomuviljelyä ja lähiruuan tärkeyttä. Eräs kirjoittaja muistuttaa, että myös kaupunkilaisella on oltava oikeus tuottaa elintarvikkeita itselleen. Useassa paperissa mainitaan, että lapsille halutaan opettaa viljelyä. Lasten on hyvä tietää, mistä ruoka tulee; nähdä kasvin koko kaari.

Suurella osalla vastauksia kasvimaata luonnehditaan sosiaaliseksi kohtauspaikaksi. Eräs kirjoittaja määrittelee kanssakäymisen 'pakottomaksi yhteisöllisyydeksi'. Pispalan kasvimaalla näkee tuttuja, mutta myös tuntemattomien kanssa on helppo puhua. Siemeniä, taimia ja tietoa viljelykonsteista vaihdetaan. Kasvimaad yhdistää myös perheitä.

Moni mainitsee, että palsta on hänen kesämökkinsä. Kaikilla viljelijöillä ei ole edes parveketta. Muutamat puhuvat betoniseinistä, joita kerrostalokodin ikkunoista näkyy. Kasvimaihin liitetään usein

sana henkireikä (22% vastauksista). Pispalan kasvimaata kutsutaan myös 'avoimeksi tilaksi', joka toimii kerrostaloasumisen, stressaavan työn ja tietokeen ääressä istumisen vastapainona. Eräs kirjoittaja puhuu siitä 'kivikaupungin keuhkona'. Toinen muistuttaa, että 'tarvitsemme tällaisia hiljaisempia alueita myös kaupungeissa'.

Fyysisen ja psyykkisen terveyden lähteenä kasvimaata mainitaan lähes joka paperissa. Se tuo iloa, rentouttaa ja karkottaa huolet. Kaunis maisema ja kukkien tuoma värikkyys lepuuttavat hermoja. Itsetunto kasvaa, kun näkee omien käsiensä jäljen. Eräs kirjoittaja kutsuu kasvimaata mielenterveys-toimistoksi. Se antaa elämään sisältöä ja toimii terapiana. Kasvun seuraaminen rakentaa ymmärrystä ja uskoa elämän jatkumisesta, eteenpäin menosta.

Maan kääntäminen, istuttaminen, kitkeminen ja veden kantaminen käyvät liikunnasta. Kasvimaalla puuhastelu on ulkoilua ja vastapainoa työlle. Jos hiki yllättää, Pispalan kasvimaata tarjoaa mahdollisuuden mennä uimaan.

Kasvimaata on osa Pispalan maisemaa, maanlaajuisestikin tunnettua kulttuuriperintöä. Kasvimaalla on pysyvä paikkansa myös Suomen kuvakulttuurissa (lehtikuvat, mainokset, postikortit, matkailuesitteet, Tampere-kirjat, Pispalassa kuvatut tv-sarjat jne.), niin paljon Pispalaa/Tamperetta on kuvattu Pyhäjärven suunnasta harjulle päin. Tähän haarukkaan kasvimaat osuvat.

Säilytetäänkö palstat

Viimeisenä kysymyksenä kysyttiin Haluatko säilyttää kasvimaapalstat? Kaikki, jotka olivat vastanneet tähän kysymykseen, vastasivat kyllä ja useimmissa vastauksissa kyllä oli alleviivattu ja lisätty sana ehdottomasti huutomerkkin kanssa. Yksi netin kautta tullut oli kokonaan ilman ruksia, tälle ruksittomuudelle ei löytynyt selitystä muista vastauksista.

"Jos saisin olla vaikuttamassa Tampereen kaupunkisuunnitteluun laajemmin olisin ehdottomasti vaatimassa vastaavia kasvimaapalstoja jokaiseen taajamaan Tampereella, keskusta mukaan lukien. Minusta kasvimaista ei saa antaa periksi tuumaakaan. Tämä on ehdoton kantani ja olen omalta osaltani mukana kahlitsemassa itseäni kaivinkoneeseen, jos sellainen palstoille tulee. Kansalaisilla täytyy olla oikeus sellaiseen kaupunkitilaan, joka ei ole yksityistä, asfalttia tai puistoyksikön ylikitkemä."

Vanha kiinalainen sananlasku on oikeassa, kun se sanoo:

"Mikäli haluat olla onnellinen päivän, juo itsesi humalaan, jos haluat olla onnellinen vuoden, mene naimisiin, mutta jos haluat olla onnellinen loppuelämäsi, rupea puutarhuriksi"